

Tanja Matikainen

HYVÄKSYMÄTTÖMÄT KUSTANNUK- SET LEADER SEPRAN HANKETUKI- HAKEMUKSISSA

Opinnäytetyö

Liiketalous

Toukokuu 2016

KYAMK
University of Applied Sciences

Tekijä Tanja Maarit Matikainen	Tutkinto Tradenomi	Aika Toukokuu 2016
Opinnäytetyön nimi		
Hyväksymättömät kustannukset Leader Sepran hanketukihakemuksissa		32 sivua , 9 liitettä.
Toimeksiantaja Leader Sepra Ry		
Ohjaaja Lehtori Jarmo Kulhelm		
Tiivistelmä		
<p>Opinnäytetyön tutkimusongelmana oli tarkoitus selvittää Leader Sepran, ei hyväksytyjä kustannuksia hankintameno hakemuksissa. Opinnäytetyön avulla haluttiin saada lisätietoa kustannuksista Leader Sepran-työtiimille. Tutkimus keskittyi yhdistysten hankkeisiin vuosilta 2007–2013.</p> <p>Tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta. Tutkimuksessa käytettiin sekundääristä aineistoa, kirjoja, julkaisuja, dokumentteja ja verkkolähteitä.</p> <p>Tutkimusaineisto kerättiin Excel-tiedostoon ja analysoitiin sen jälkeen. Teoreettinen viitekehys muodostuu osa-alueista Leader, EU-maaseudunkehittäminen, lainsäädäntö ja hankeprosessi.</p> <p>Tutkimuksen tavoite oli löytää, hyväksymättömiä kustannuksia ja syitä siihen miksi joidakin kustannuksia ei ole hyväksytty ELY- keskuksissa. Tutkimuksessa oli mukana 93 hanke hakemusta. Tutkimuksessa huomioitiin myös eri hanketyypit ja onko ELY- keskuksien päätökset yhtenäisiä.</p> <p>Tutkimustulosten pohjalta Leader Sepra voisi julkaista selkeän yksityiskohtaisen oppaan hyväksymättömistä menoista hankkeenhakijoille.</p>		
Asiasanat Leader, EU maaseudunkehittäminen, Lainsäädäntö, Hankeprosessi.		

Author (authors)	Degree	Time
Tanja Matikainen	Bachelor of Business Administration	May 2016
Thesis Title		
Rejected expenses in Leader Sepra's project applications		32 pages 9 pages of appendices
Commissioned by		
Leader Sepra Ry		
Supervisor		
Jarmo Kulhelm, Senior Lecturer		
Abstract		
<p>The research problem of the thesis was to find out Leader Sepra's rejected expenses in project applications. The purpose of the thesis was to get additional information on to cost for Leader Sepra work team. The thesis focused on the associations', projects for the years 2007-2014.</p>		
<p>Qualitative method was used in this research. The research used secondary materials, books, documents and online sources. Research material was collected into an Excel file and analyzed. The theoretical framework consists of the following topics: Leader, EU rural development, and law and project process. The research of about 93 projects was included. The study also noted the different types of projects, and whether the decisions of the ELY-centres were uniform.</p>		
<p>Based on the result of the research, Leader Sepra could publish a detailed guide on rejected expenses for project applicants.</p>		
Keywords		
Leader, EU rural development, law and project process		

Sisällys

1 JOHDANTO	5
2 TUTKIMUKSEN TAVOITE	6
2.1 Tutkimus kysymykset	7
2.2 Miksi tutkia ei hyväksyttäviä menoja.....	7
3 TUTKIMUSMENETELMÄT	8
3.1 Tiedon hankinta ja analysointi	8
4 LEADER SEPPÄ	9
4.1 Leader	11
4.2. Leader Euroopassa	12
5 EU MAASEUDUNKEHITTÄMINEN	13
5.1 Maa- ja metsätalousministeriö.....	17
5.2 Maaseudun kehitysrahasto	17
5.3 ELY-keskus	18
6 LAINSÄÄDÄNTÖ	19
7 HANKEPROSESSI	20
8 TUTKIMUSTULOKSET.....	25
8.1 Aineisto analyysi.....	26
9 JOHTOPÄÄTÖKSET	27
10 TUTKIMUKSEN RELIABILITEETTI JA VALIDITEETTI	28
11 OMA OPPIMINEN.....	28
LÄHTEET.....	29
LIITTEET	32

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena on Leader Sepran hanketuet ja ei hyväksytyjen menojen tarkastelu. Opinnäytetyön avulla on tarkoitus saada tietoa liittyen hankkeisiin. Tutkimuksen avulla halutaan saada lisätietoa Sepran työtiimille yksittäisten hankkeiden kustannusarvioinnista ja tutkia hakemusten hyväksymättömiä kustannuksia. Tulosten perusteella halutaan myös tietoa tulkinnanvaraisista tukikelvottomista kustannuksista. Tutkimuksessa keskitytään lähinnä yhdistysten hakemuksiin ja Sepran omiin hankkeisiin. Tutkittavana on investointihankkeita, kehityshankkeita ja joitakin koulutushankkeita.

Leader Sepra on yleishyödyllinen yhdistys, joka toimii Haminassa ja vastaa sen alueen maaseudunkehittämistukien myöntämisestä. Sepran tavoitteena on kotiseudun kehittäminen asukkaiden aktiivisuuden ja omatoimisen työn avulla. Alueella toimi ennen Leader Sepraa Pomo-hanke, joka käynnistyi Suomen liittyttyä Euroopan unioniin. Euroopan unionin myötä Suomi sai hakea tukea alueellisista maaseudun kehittämisrahastoista.

Kerron teoriaosuudessa Leader toiminnasta yleisesti Suomessa ja jonkin verran kansainvälisesti. Hankkeisiin saadaan myös tukea ELY-keskuksista, jotka myös hyväksyvät ja tarkistavat hakemukset. Teoreettisessa viitekehyksessä ovat avainkäsitteet Euroopan unioni, maaseudunkehittäminen, hankeprosessi, lainsäädäntö ja Leader-toiminta. Teoreettinen viitekehys selvittää hankkeisiin liittyviä prosessin eri osa-alueita ja Leader-toimintaa.

Opinnäytetyöni lähti liikkeelle aiheen valinnalla. Varsinainen toteuttaminen alkoi aiheen rajauksella ja tavoitteiden löytämisellä. Ensimmäiseksi kävin Leader Seprassa ja keskustelin hankkeista ja tutkimuksesta Leader Sepran toiminnanjohtajan kanssa. Teoreettisessa viitekehyksessä selvitetään, mitä on Leader toiminta, Euroopan unionin maaseudunrahoitusta, lainsäädäntö ja hankeprosessi. Aineiston hankintaan käytän kvalitatiivista tutkimustapaa. Aineistona tutkimuksessa on erilaisia hanketukihakemuksia. Tiedot kerään Excel-taulukkoon.

Tutkimuksessani tulen käyttämään kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Hanketukihakemuksista kerään tietoa, jonka avulla selvitän tutkimuskysymystä. Lopuksi teen koko hanketukihakemusten tarvittavista tiedoista Excel-taulukon ja siihen analyysin tutkimustuloksesta.

Hankkeisiin ja Euroopan unioniin tehtyjä aikaisempia tutkimuksia löytyy jonkin verran. Varsinaisesta Leader toiminnasta on tehty vain joitakin tutkimuksia. Leader toiminnasta on löydettävissä erilaisia Maa- ja metsätalousministeriön tutkimuksia ja julkaisuja. Pelkästään hanketukihakemuksista ja ei hyväksyttävistä menoista ei ole aikaisempia tutkimuksia tehty.

Opinnäytetyö aiheeni löysin koulun kautta. Leader Sepra oli tilannut koululta tutkimuksen, ja sillä oli mietittynä valmis aihe tutkimukseen. Aihe kiinnosti myös, koska olen ollut kiinnostunut työtehtävistä, jotka liittyvät erilaisiin hankkeisiin. Olen itsekin ollut töissä kuusi vuotta järjestössä, jossa on haettu tukea erilaisista rahastoista. Maaseutu on tullut itselle myös tutuksi mieheni kautta, joka on kotoisin maaseudulta.

2 TUTKIMUKSEN TAVOITE

Tutkimuksen aihe liittyy Leader Sepran hanketukiin. Sen avulla halutaan saada tietoa Sepran työtiimille, hankkia lisätietoa yksittäisten hankkeiden kustannusarvioinnista ja tutkia hyväksymättömiä kustannuksia. Tulosten perusteella voidaan opastaa hankkeita valmistelevia ottamaan huomioon mahdolliset tulkinnanvaraiset kustannukset ja niistä aiheutuva riski tuen kustannuskelppoisuuteen liittyen. Aihetta tarkastellaan tilaajan näkökulmasta. Teoriaosuudessa kuvaan hankeprosessia ja Leader toimintaa Suomessa ja kansainvälisesti sekä siihen liittyvää lainsäädäntöä, joka vaikuttaa hakemusten hyväksyntään. Tarkastelen, miten hankkeet etenevät prosessissa, päättyen maksatukseen. Miksi joitakin kustannuksia ei hyväksytä?

2.1 Tutkimuskysymykset

Tutkimuksessa Leader Sepra toivoo saavansa kahdenlaista tietoa. Opinnäyte-työ tulee nivoutumaan Sepran toiminnan säännöllisen arvioinnin kokonaisuuteen ja siinä erityisesti kohtaan yksittäisten hankkeiden seuranta ja arviointi.

1. Tarkastelua hanketasolla, löytyykö selkeitä kustannuslajeja tai kustannustyyppisiä, joissa tukikelpoisuusharkintaa on tehty hyläten kustannuksia tietynlaisissa hanketyypeissä. Miksi joitakin kustannuslajeja ei ole hyväksytty?
2. Tarkastelu ELY-keskustasolla. Onko ELY-keskus kyennyt yhtenäisiin linjauksiin hankkeiden käsittelyssä edellä mainittujen kustannuksissa?

2.2 Miksi tutkia ei hyväksyttäviä menoja

Ohjelmakaudella 2007–2013 Sepra myönsi maaseuturahastosta hanketukea yli 120 hankkeelle. Tavoitteena oli kansallisestikin, että hankerahoitus toteutuu lähelle 100 %:n tarkkuutta, jotta varoja ei tarvitse palauttaa EU:lle. (Tolvanen 2016.)

Koska hanketuet maksetaan valtion kautta, niiden toteutumaa seurataan kansallisella tasolla, mutta Sepra on itse seurannut kuntarahan maksusuorituksia. Tällä hetkellä seurannan mukaan varoja olisi jäänyt hanketoimijoilta hyödyntämättä noin 15 %, mikä tarkoittaa, että vastaava määrä EU- ja valtion rahaa olisi jäänyt myös alueelle kohdentumatta. (Tolvanen 2016.)

Nykyisen ohjelmakauden aikana eli 2014–2020 valtiotasolla tarkastellaan myös Leader-ryhmien toiminta- ja aktivointirahan suuruutta suoraan suhteessa hankkeiden toteutuneisiin maksuihin. Mikäli hankkeilta jää tukea käyttämättä, tämä voi vaikuttaa Leader-ryhmän oman toiminnan rahoitukseen. (Tolvanen 2016.)

3 TUTKIMUSMENETELMÄT

Opinnäytetyö on tehty käyttäen kvalitatiivista tutkimustapaa, sekä aineiston keruussa että aineiston analyysissä. Kvalitatiivinen aineisto on sekundääristä eli toteutettu erilaisista kirjallisuuslähteistä, esitteistä, verkkolähteistä ja hankintahakemusdokumenteista. (Kananen. 2014,90.)

Opinnäytetyössä on käytetty kvalitatiivista tutkimustapaa, koska ilmiötä ei tunneta eikä ole olemassa valmiita teorioita aiheesta. Laadullinen tutkimustapa etsii vastausta kysymykseen, että ymmärretään, mistä tutkimuksessa on kysymys. (Kananen. 2014, 16.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa yritetään saada syvälinen kuvaus yhdestä tapauksesta. Yhdestä havaintoyksiköstä halutaan saada mahdollisimman paljon tietoa syvyyssuunnassa. Laadullisessa tutkimuksessa tutkija kerää pääasiassa aineiston, jonka kautta tulokset suodattuvat tutkimustuloksiksi. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkija on kiinnostunut prosesseista, merkityksestä ja ilmiön ymmärtämisestä, saatavissa olevien tekstien kuvien ja sanojen avulla. (Kananen. 2008, 25.)

3.1 Tiedon hankinta ja analysointi

Opinnäytetyö koostuu useista eri menetelmistä, lopputuloksena tarkoitus tuottaa tutkimusongelman ratkaisu, joka on luotettava ja uskottava. Saadakseen tutkimusongelmaan ratkaisun tutkija kerää aineistoa eri menetelmillä. Sekundääristä aineistoa eli usein erilaisia dokumentteja voidaan käyttää sellaisenaan.(Kananen 2014.)

Laadullisen tutkimuksen yleisimmät tiedonkeruumenetelmät ovat haastattelu, dokumentteihin perustuva tieto, havainnointi ja kyselyt.(Tuomi & Sarajärvi. 2009, 71.)

Laadullisen tutkimuksen analyysi tarkoittaa aineiston koodausta, lajittelua tai tietojen muokkausta. Aineisto halutaan järjestää uudelleen ennen varsinaista analyysia.(Kananen 2014, 64–65.)

Opinnäytetyössäni käytetään sekundääristä aineistoa eli hanketukihakemuksia, teoreettisessa viitekehyksessä kirjallista aineistoa, esitteitä, julkaisuja ja nettilähteitä. Tutkimukseen on otettu käsiteltäväksi 93 kappaletta yhdistysten hanketukihakemuksia, sisältäen joitakin Sepran omia hakemuksia. Hanketukihakemukset ovat valmiita dokumentteja. Aineisto koostuu vuoden 2007–2013 hakemuksista, joiden hankkeiden kokonaismäärä on sillä ajanjaksolla noin 120 kappaletta.

Aineisto kerätään Excel-taulukkoon paikan päällä Leader Sepran toimistossa Haminassa. Aineistosta teen analyysin verraten sitä olemassa oleviin Leader Sepran ja ELY-keskuksen lainsäädäntöön ja ohjeisiin. Analyysissa vertaan tietoja jo siis valmiisiin teorioihin, jotka muodostuvat pääasiallisesti erilaisesta lainsäädännöstä. Lopuksi muodostetaan tutkimustulos, ja siitä johtopäätökset.

4 LEADER SEPRRA

Leader Sepra on yleishyödyllinen yhdistys, jonka kotipaikka on Hamina. Leader Sepra on Leaderiin kuuluva paikallisyhdistys, joka toimii eteläisessä Kymenlaaksossa, Pyhtäällä, Kotkassa, Haminassa, Virolahdella ja Miehikkälässä. Kotkasta on rajattu maaseututuen osalta pois keskusta-alueet. (Sepra 2015. Yleisesittely.), (Sepra esite 2015.)

Sepra on kehittämissyhdistys, jonka tavoite on kehittää toiminta-alueitaan ja luoda uusia edellytyksiä työllistymiselle. Toiminta on keskittynyt maaseutualueille, mutta paikalliskehittämistä on myös saaristossa ja kaupungeissa. Yhdistyksen tarkoitus on tukea uusia luovia ideoita, jotka perustuvat paikalliseen yhteistyöhön. (Sepra esite 2015.)

Leader Sepra on toiminut Leader-metodin mukaisesti vuodesta 2001. Leaderia ennen alueella toimi POMO-rahoitteinen toimintaryhmä. Rahoitus Leader Sepralle tulee EU-tuesta, valtiontuesta ja kuntarahasta. Rahoituksen suuruus tulevalla ohjelmakaudella on noin 2,6 miljoonaa euroa. (Sepra 2020- esite.) Aikaisemmalla ohjelmakaudella 2007–2013 Sepra myönsi tukea maaseuturahastosta yli 120 hankkeelle. (Sepra 2020-esite).

Leader Sepran kautta voivat hakea tukea yritykset, yhdistykset ja nuoret. Hanketyyppejä yhdistyksille ovat maaseutuhankkeet, kalataloushankkeet, Sepran omat hankkeet, koulutushankkeet ja nuorisohankkeet. Tukea voi saada esimerkiksi tapahtuman järjestämiseen, koulutuksiin, opintomatkoihin, verkostoitumiseen, erilaisiin investointeihin, pieniin korjauksiin, laite- ja konehankintoihin ja toiminnan kehittämiseen. (Leader Sepra-tiedote 1. 2015.)

Tukea hakiessa on hyvä huomioida, että Sepra ei myönnä toiminta-avustusta yhdistyksille, eikä jo olemassa olevalle toiminnalle. Tavoitteena on aina uuden kehittäminen. Yritysten tulee huomioida, että sillä on edellytykset kannattavaan toimintaan ja se ei kilpaile olemassa olevien yritysten kanssa. (Sepra. 2015. Tuen hakeminen.)

Leader Sepra toimii myös kaudella 2014–2020 Esko-kalatalousryhmän hallinnoijana. (Leader Sepra esite 2015.)

Esimerkkinä joitakin Leader Sepran kauden 2007–2013 hankkeita:

- Kostu Kymijoen koskitukikohta, Kohina Koskimelonta ry.
- Vehkjärven kunnostus, Vehkjärven kalastusalueen osakaskunta.
- Vip-nuorten esiselvityshanke, Haminan seudun VIP-nuoret ry
- Tarmola-projekti, Liikunta- ja retkeilymaja Tarmola kannatusyhdistys ry
- Oppaat, tulkit, taiturit...Musketöörit mallia 2008–2009, Kymijoen 4H-yhdistys.
- Laajakosken kylätupa, Kymin metsästäjain liitto ry.
- Kostu Melo, Kohina koskimelonta ry.
- Yhteistyöllä maaseudun voimavaraksi YTY, Voimistelu- ja urheiluseura Kilpi ry.
- Johannes Takasen juhlavuosi 2009, Johannes Takanen ry
- Käpy kouraan, Etelä- Suomen merikalastajain liitto ry.
- Monitoimisauna, Klamilan veneilijät ry.

- Kostu melontavarusteet, Kohina, koskimelonta ry.
- Kuntokatoksen kohtaamispaikka asema, Palveluyhdistys Rateva ry
- Rodnetti Pilottihanke, Kaakonkulman maahanmuuttajat Rodnik Ry.
- Muurikkalan 2010-luvulle, Muurikkalan vapaaehtoinen Palokunta ry.
- Historiaa arjessa ja juhlassa, Haminan Hyvät asukkaat ry.
- Sepran lähialuehanke, Leader Sepra Ry
- Purola, Svartbäckin kalastuskunta.
- Huovarin saaren pelastusaseman kunnostus, Huovarin kalastajain avustusseura ry.
- Rakilan rannan kehittäminen, Rakilan osakaskunta.
- Kotiseutufoorumi, Virolahden Seura ry
- Tervasaaren kanoottivaja, Haminan lasten ja nuorten kerhotoiminnan tuki ry.
- Koulumaasta koko kylän taloksi, Enäjärven kyläyhdistys Sorvi Ry.
- Moottorikeskuksen rakentaminen Miehikkälään, Miehikkälän moottori-kerho ry.
- Pyötsaaren ympäristön Salmien ennallistamishanke, Pöytsaaren kalastuskunta.
- Kansainvälinen esiselvityshanke, Loving local values, ProAgria Kymenlaakso ry.
- Kotkan koiraurheilukeskus, Kotkan koiraystävien seura ry.(Leader Sepra.2015. Kauden 2007–13 hankkeet.)

4.1 Leader

Leader tulee ranskan kielestä ja suomennettuna se tarkoittaa Yhdysseiteitä maaseudun talouden kehittämisen tähtäävien toimien välillä. Leader-toiminta siirtää julkista valtaa paikallisille yhdistyksille. Leader toiminnan keskeinen ajatus on asukkaiden auttaminen kehittämistoiminnassa, hankkeiden suunnittelussa sekä toteutuksessa. (Maa- ja metsätalousministeriö 2016. Maaseudun kehittämissyksikkö.)

Suomessa toimii 56 Leader-ryhmää ympäri Suomea. Jokaisella ryhmällä on omat kehittämisohjelmansa, jotka suunnitellaan seitsemäksi vuodeksi kerrallaan. Alueelliset Leader-ryhmät valitsevat toteutettavat hankkeet. (Leader Suomi 2016. Mitä on leader toiminta.)

Leader-toiminta tukee yrityksen perustamista, kehittämistä, investointeja, kylien elinvoimaisuutta, harrastusmahdollisuuksia ja kansainvälistä toimintaa. Hankkeiden hakijoina voivat olla yhdistykset, julkioikeudelliset yhteisöt, säätiöt, nuoret ja pienet yritykset. Leader-hakemuksia tehdään Leader-paikallisyhdistyksissä ja ELY-keskuksissa. (Leader suomi 2016. Mitä on leader toiminta.)(Leader Sepra-esite.)

Leader-rahoitus eli Leader-tuki muodostuu EU:n, valtion ja kuntien rahoituksesta. (Leader Sepra-esite 2015.). Euroopan unionin osuus tulee maaseuturahastoista. Euroopan unionin ohjelmakaudella 2014–2020 on myönnetty noin 8 miljardia euroa paremman maaseudun puolesta. Leader toiminta sisältyy maaseudun kehittämisohjelmaan. Leaderille on varattu runsas viisi prosenttia Suomessa, EU:n rahoitusosuudesta eli noin 300 miljoonaa julkisia varoja. (Maaseutuverkostot 2015. Maaseutuohjelmat.)

4.2. Leader Euroopassa

Leader toiminta on osa Euroopan unionin maaseudun kehittämistä. EARD on lyhenne nimestä The European Leader Accosiations for Rural Development, suomennettuna Euroopan Leader-yhdistys maaseudun kehittämiseen.(Elard 2015. Leader approach.)

EU-jäsenyyden myötä, vuonna 1996 myös Suomi sai käyttöönsä Leader rahoituksen ja menetelmät. Euroopan unionin alueella toimii yli kaksituhatta Leader-ryhmää. Leader ryhmät ovat myös kansainvälisiä tekemällä yhteistyötä yli rajojen. Toisista Euroopan maista haetaan oppia ja ideoita omaan toimintaan verkostojen kautta.(Leader-Suomi 2015. Näin leader toimii Euroopassa.);(Leader-Suomi 2015. Mitä on leader toiminta.)

Leader ryhmien kehittämisstrategioita tunnetaan ympäri Eurooppaa. Leader ryhmien tarkoitus on tehdä työtä maaseudun kehittämiseksi. Verkostojen kautta yhdistetään ihmisiä eri Euroopan maista vaihtamaan kokemuksia, löytämään hankekumppaneita ja ennen kaikkea edistämään maaseudun kehittämistä. Leader ryhmät Suomessa toteuttivat ohjelmakaudella 2007–2013 yhteensä 94 kansainvälistä Leader hanketta. (Jumppanen, Pylkkänen & Tuisku. 2015,27.);(Elard 2015. Leader approach.)

Leader ryhmiä toimii 23 maassa jotka ovat Belgia, Bosnia ja Hertsegovina, Kroatia, Tšekki, Tanska, Viro, Suomi, Ranska, Kreikka, Unkari, Italia, Irlanti, Latvia, Liettua, Makedonia, Puola, Portugali, Romania, Slovakia, Slovenia, Ruotsi, Espanja, Englanti, Wales, Skotlanti ja Pohjois-Irlanti. (Elard 2015. Members of elard.)

5 EU:N MAASEUDUNKEHITTÄMINEN

Euroopan unioniin liittyminen vuonna 1995 toi monia muutoksia myös Suomen maaseudun elämään. Suomi joutui sopeutumaan Euroopan unionin ohjaukseen.(Kivinen., Puhakka., & Kaunonen 2015, 9.)

Maatiloilta vaadittiin Euroopan unionin liittymisen myötä kansainvälistymistä ja erityisesti yrittäjyystaitoja. Tilakoot kasvoivat samaan aikaan kun velkaantumisen lisäänty ja tilojen määrät vähenivät Suomessa. (Kivinen, Puhakka & Kaunonen 2015, 9.)

Suomen maaseudun kehittämisohjelmat laadittiin vastaamaan EU:n tavoiteohjelmia Suomen liittyessä Euroopan unioniin. (Euroopan unioni 2016. Agriculture.) Euroopan unionin yhteinen maatalouspolitiikka pyrkii kehittämään yhteisön maataloustuotantoa tasapainoisella tavalla. (Maa- ja metsätalousministeriö. 2016. Maaseudun kehittäminen.)

Euroopan unionissa korostetaan maaseudun moninaisuutta, ja maaseutua tarkastellaan kokonaisvaltaisesti. Maaseudun kehittämisen tulee perustua politiikkaan, jossa tavoitteita tukevat erilaiset kokemusten vaihdot, verkostoitumiset sekä tietoverkkojen rakentamiset. (Euroopan unioni 2016. Agriculture.)

Yhteinen maatalouspolitiikka on käynyt läpi matkan varrella lukuisia muutoksia, joista viimeinen tuli voimaan vuonna 2015. (Maa- ja metsätalousministeriö 2016. Maaseudun kehittäminen.)

Maa- ja metsätalousministeriön tilastojen mukaan Euroopan alueella on 11,9 miljoonaa maatilaa. Maatalous, metsätalous, kalatalous ja metsästys työllistävät 12,1 miljoonaa ihmistä Euroopan unionin alueella. Euroopan unionin alueella maaseutua on 57 prosenttia kokonaispinta-alasta. (Maa- ja metsätalousministeriö 2016. Kansainväliset asiat.)

Tämän päivän suurimpia haasteita Euroopan unionin alueella on ilmastonmuutos ja kasvava elintarvikkeiden kysyntä maailmassa. (Maa- ja metsätalousministeriö 2016. Maaseudun kehittäminen.)

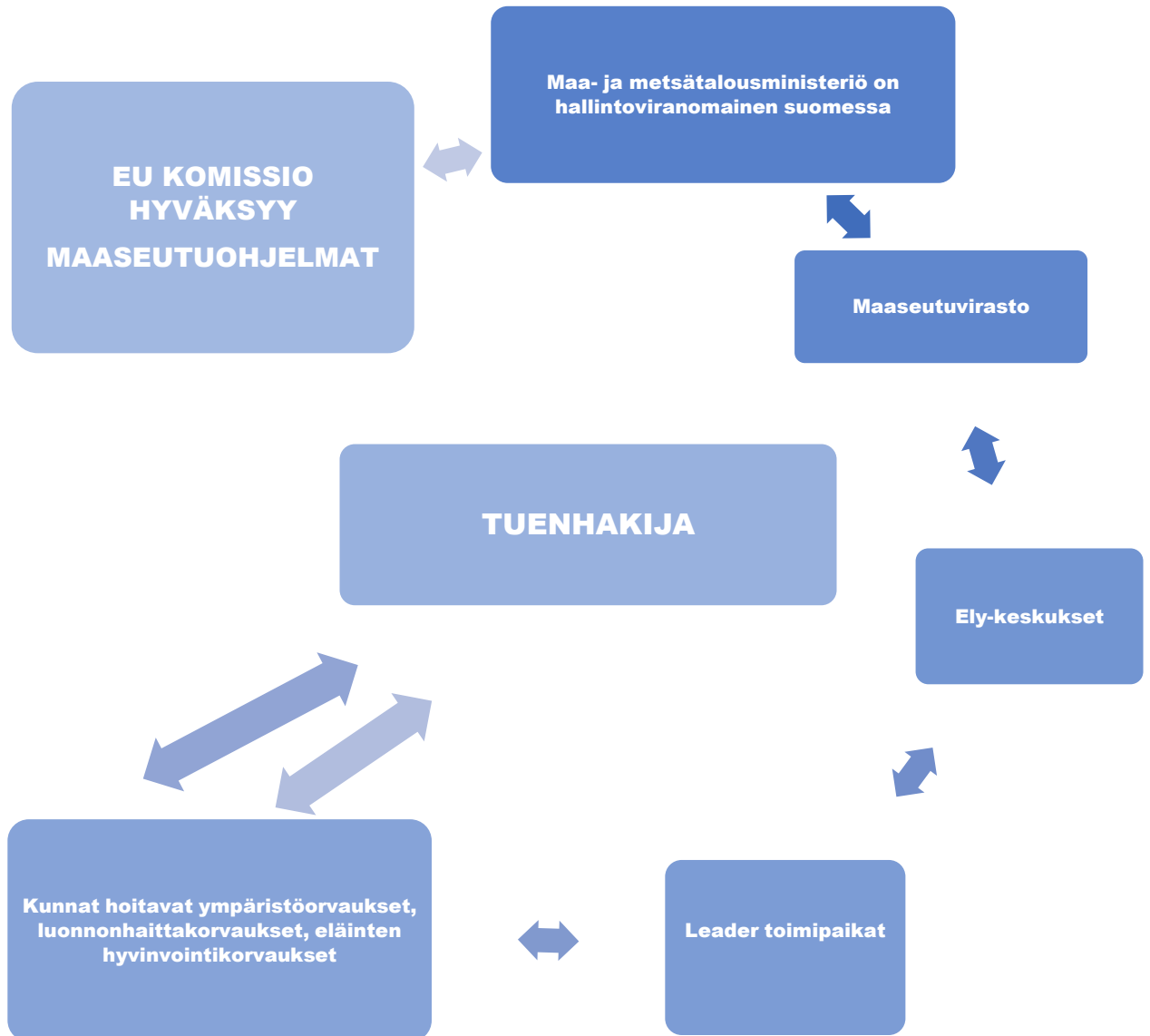
Euroopan maaseudun kehittämispolitiikkaa muokataan jatkuvasti, jotta se vastaisi tämän päivän maaseudun haasteisiin. Tällä hetkellä on menossa kausi 2014–2020, jonka keskeisiä tavoitteita ovat seuraavat: kilpailukyvyyn parantaminen, luonnonvarojen kestävän hoidon varmistaminen, ilmastotoimet ja maaseudun toimet joilla luodaan uusia työpaikkoja. Maaseudun EU-politiikka laiteetaan täytäntöön seitsemän vuotta kestäväillä kansallisilla ja alueellisilla maaseudun kehittämissuunnitelmillä. (Euroopan komissio. 2016. Rural development 2014–2020.)

Euroopan unionin maaseudun rahastojen kulku hallintorakenteessa on seuraavanlainen:

1. Euroopan komissio vastaa Euroopan maaseudun kehittämisen rahastosta. EU-komissio hyväksyy maaseutuohjelmat.
2. Maa- ja metsätalousministeriö toimii hallintoviranomaisena Suomessa. Ministeriö vastaa esimerkiksi rahoituksen jaosta alueiden käyttöön, lainsäädännöstä ja maaseutuohjelmien laadinnasta.

3. Maaseutuvirasto vastaa tukien maksamisista, tietojärjestelmistä ja sähköisestä asioinnista.
4. Maaseutuverkostopalvelut ylläpitävät ja kehittävät maaseutuverkostojen toimintaa. Se järjestää koulutuksia, tapahtumia edistää kansainvälisyyttä.
5. ELY-keskukset rahoittavat maatalojen ja muiden yritysten investointeja, ei tuotannollisia investointeja ja maaseudun kehittämishankkeita.
6. Leader – ryhmät rahoittavat yrityksen investointeja ja paikallisten kehittämien strategioiden mukaisia kehittämishankkeita.
7. Kunnat hoitavat ympäristökorvaukset, luonnonhaittakorvaukset ja eläinten hyvinvointikorvaukset.
8. Viimeisenä ketjussa ovat tuenhakijat, joille maksetaan korvaukset Euroopan unionin maaseuturahastoista. (Maaseutuverkostot 2016.)

Tässä kuvassa kuva 1 kerrotaan, miten Euroopan unionin maataloustuet etenevät Euroopan komissiosta tuensaajalle. (Maaseutuverkosto 2016.)

5.1 Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriö on yksi Suomen valtioneuvoston ministeriöistä. Lainsäädäntötyössä ministeriö valvoo Euroopan unionin päätöksentekoa ja toimii osana valtioneuvostoa. Ministeriöllä on monia eri osa-alueita valvottavana. Yksi osa-alue on maaseudun kehittäminen. (Wikipedia. Maa- ja metsätalous. 2016.)

Maaseudun kehittämissyksiköiden tärkeimpiä tehtäviä on maaseudun uudistaminen ja sen elinvoimaisuuden lisääminen. EU-omarahoitus antaa mahdollisuuden kehittää yritystoimintaa ja paikallista omaehtoista toimintaa (Maa- ja metsätalousministeriö. Maaseudun kehittämissyksikkö. 2016.)

5.2 Maaseudun kehitysrahasto

Maaseudun kehittämistä rahoitetaan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta. Maaseudun kehittämisrahasto jakaa rahaa Euroopan unionin aluerahastoista. Tällä kaudella tavoitteena on kestävä kasvu, maaseudun elinkeinon kehittäminen ja elämänlaadun parantaminen maaseudulla. (Maaseudun kehitysrahasto. 2015. Euroopan maaseuturahasto.)

Ohjelman nimi on tällä kaudella Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020- Suomen rakennerahasto-ohjelma. Ohjelmakaudella 2004–2020 on tarjolla 8 miljardia euroa paremman maaseudun kehittämiseksi Suomessa. Maaseutuohjelmista hyötyvät viljelijät, maaseudun yritykset ja maaseudun asukkaat. (ELY-keskus 2015. Euroopan maaseuturahasto.)

Aikaisemmat hankkeet, joihin myönnettiin tukea, toimivat vuosina 2007–2013. Hankkeet päättyivät vuoden 2015 loppuun mennessä. (ELY-keskus 2015. Euroopan maaseuturahasto.)

5.3 ELY-keskus

ELY-keskus eli Elinkeino; liikenne; ja ympäristökeskus. ELY-keskukset ovat merkittäviä EU-rahoituksen myöntäjiä. Rakennusrahahankkeita hoidetaan Suomessa neljässä rakennusrahatoimintaan erikoistuneessa ELY-keskuksessa. ELY-keskukset toimivat Etelä-Suomessa, Länsi-Suomessa, Itä-Suomessa ja Pohjois-Suomessa. (ELY-keskus. Euroopan maaseudun rahastot 2016.)

ELY- keskuksen vastuualueita ovat

- elinkeino, työvoima ja osaaminen
- liikenne ja infrastruktuuri
- ympäristö ja luonnonvarat

Maaseudun hankkeet ja maaseudun kehittäminen kuuluvat Elinkeino, työvoima ja osaaminen -vastuualueeseen. Haminan Leader Sepran hakemukset hyväksytään Kymenlaakson ELY-keskuksessa, joka kuuluu Itä-Suomen alueeseen. (ELY- keskus. Euroopan-maaseudun rahastot 2016.)

ELY-keskukset myöntävät tukea seuraavista rahastoista ohjelmakaudella 2014-2020

1. *Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 – Suomen rakennerahasto-ohjelma*
2. *Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto (Maaseuturahasto)*
3. *Euroopan meri- ja kalatalousrahasto (EMKR);(ELY-keskus 2016. Rakennerahastot 2014–2020.)*

6 LAINSÄÄDÄNTÖ

Hankkeita ohjaavat erilaiset asetukset, lait ja säädökset. Suomen lainsäädännön lisäksi on huomioitava Euroopan unionin lainsäädäntö.

Euroopan unionin asetuksissa annetaan yhteiset periaatteet, säännöt ja vaatimukset, jotka koskevat Euroopan rakenne- ja investointirahastojen toimintaa sekä rahastoihin sovellettavia yleisiä säännöksiä meneillään olevalle ohjelma-kaudelle. (Europa unioni. 2016. Eu-law.)

Mainitsen tässä joitakin esimerkkejä lakipykälästä, jotka kannattaa huomioida.

Euroopan unionissa tehdään kaikkialla maaseutuohjelmia. Maaseutuohjelmia ohjaavia erilaisia Euroopan komission ja parlamentin säädöksiä ovat esimerkiksi seuraavat:

- *maaseutuasetus N:o 1305/2013*
- *yleisasetus N:o 1303/2013*
- *horisontaaliasetus N:o 1306/2013*
- *horisontaaliasetuksen täytäntöönpanoasetus N:o 809/2014*
- *suorien tukien asetus N:o 1307/2013*
- *maaseudun kehittämisen delegoitu asetus N:o 807/2014*
- *täytäntöönpanoasetus N:o 808/2014.* (Maaseutu, maaseutuohjelma 2016.)

Asetukset on tarkemmin luettavissa maaseutu sivulla ositteessa <https://www.maaseutu.fi/fi/maaseutuohjelma/laki/Sivut/default.aspx>.

Suomen lainsäädäntöä hankkeisiin liittyen ovat esimerkiksi:

- ✓ Laki maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista (27/2014 Hallintolaki).
- ✓ Valtioneuvoston Asetus maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista (295/2014)
- ✓ Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta (28/2014)

- ✓ Valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta (1174/2014)
- ✓ Laki julkisista hankinnoista (348/2007)
- ✓ Kirjanpitolaki (1336/1997)
(Maaseutu, maaseutuohjelma. 2016); (ELY-keskus. Hanketukien tukikelpoisuus ja maksatus. 2016,1.)

Lakiviidakko Euroopan unionissa ja hankkeissa on erittäin laaja, ja siksi olen ottanut lakipykälästä vain joitakin poimintoja tähän opinnäytetyöhön. Hankkeisiin liittyvän lainsäädännön tunteminen liittyy olennaisena osana hankeprosesseihin.

7 HANKEPROSESSI

Hankeprosessi käynnistyy siitä, kun hankkeesta tulee yhteydenotto Leader-toimistoon tai ELY-keskukseen. Leader-toimistoilla on käytössä mittareita niiden valtakunnallisten indikaattoreiden lisäksi, jotka vaikuttavat valintakriteereihin. Valintakriteerit painottuvat Leader-periaatteisiin sekä paikallisiin tarpeisiin. Hakemuksen voi tehdä myös suoraan ELY-keskukseen. (Leader Sepra 2015.)

Hankkeita voi olla erityyppisiä. Tukityyppejä ovat yrityshankkeet ja hanketuet. Hanketuet on jaoteltu seuraavasti, kehityshankkeet, investointihankkeet ja koulutushankkeet. (Leader Sepra. 2015)

Hankkeiden tukimäärät ovat seuraavat:

- ✓ Kehittämishanke 80–100 %.
- ✓ Investointihanke 50–75%.
- ✓ Hanke voi olla myös koulutushanke, jonka tukimäärä on enimmäissuuruudeltaan 90 %.
- ✓ Maaseudun palvelujen kehittämiseen vaikuttava toimenpide, jonka tuki voi olla 60–100%. Tuen määrä riippuu siitä onko kyseessä investointi- vai kehityshanke. (Rieskaleader, Leander-rahoitus. 2015.)

Yritystukimuotoja ovat investointituki, jonka suuruus voi olla 35 prosenttia. Tukea voi saada investoinnin toteuttamistutkimukseen ja yrityksen perustamiseen (Rieskaleader. Leader-rahoitus. 2015.)

Yritystukia saavan on huomioitava että tukia ei myönnetä:

- ✓ käytetyt koneet ja laitteet
- ✓ yritys saa starttirahaa
- ✓ korjausinvestoinnit
- ✓ traktorin hankinta
- ✓ liikennealan investoinnit
- ✓ puukorjuukoneet ja metsätraktorit
- ✓ energiaturpeen tuotantoon liittyvät investoinnit
- ✓ sisäpiirihankinnat
- ✓ omistajanvaihdokset

(Rieskaleader, Leader-rahoitus. 2015.)

Hankkeita voivat hakea yritykset (alle 10 hlö), yhdistykset ja nuoret. Hanketuki voi olla enintään 180 000 euroa suuruudeltaan.(Rieskaleader. Rahoitushankkeille. 2015.)

Kaikkien Leader ryhmien kautta kulkevien hankkeiden on ensimmäiseksi noudatettava hyväksyttävyysskriteerejä. Tässä esimerkkinä Leader Sepran neljä hyväksyttävyysskriteeriä, jotka löytyivät Leader Sepran tiedotteesta:

1. Sepra 2020 -strategian mukainen.
2. Paikallislähtöisyys
3. Kyky toteuttaa hanke suunnitellusti.
4. Pyrkimys luoda uutta.

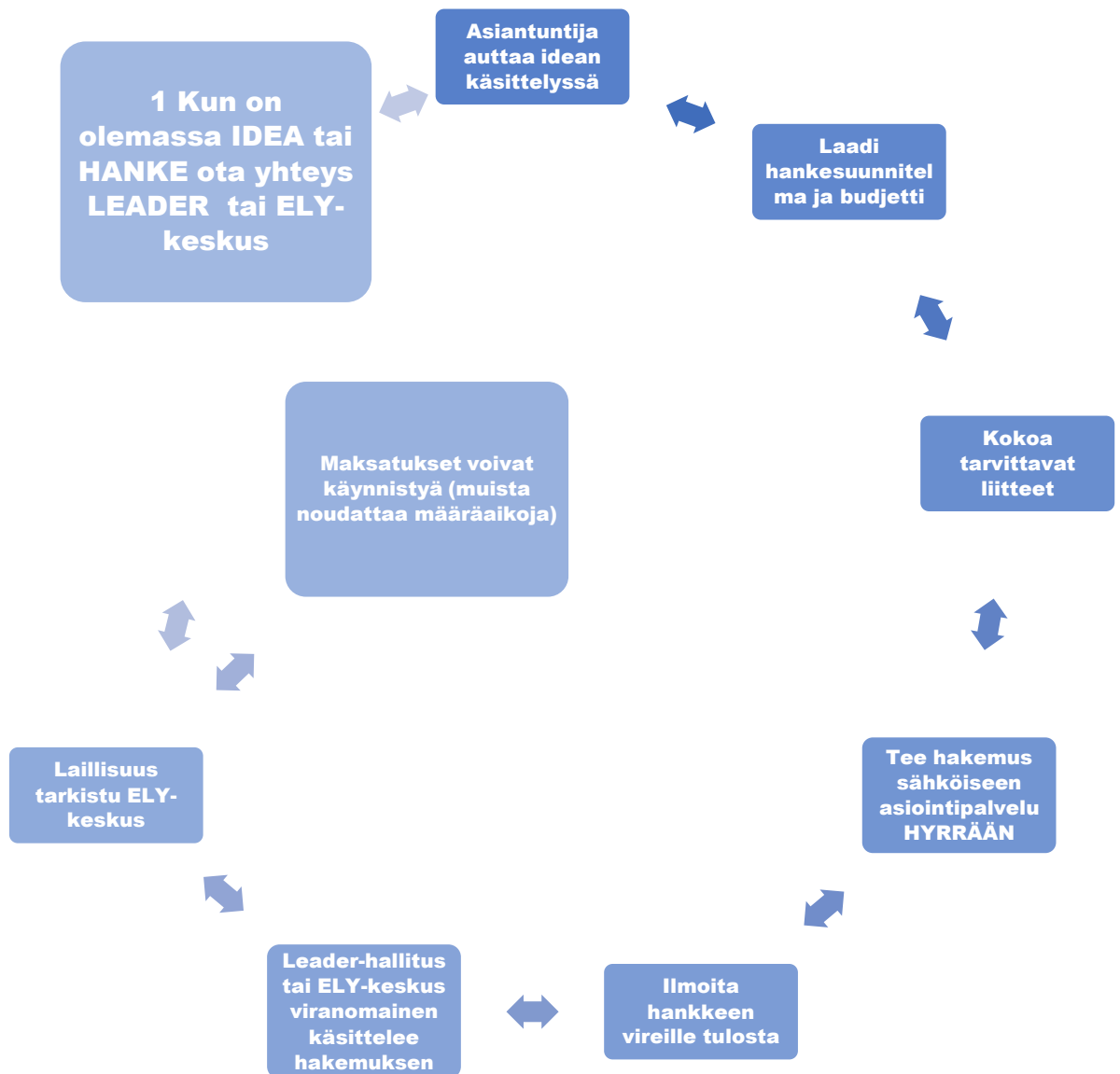
(Leader tiedote 1/2015.)

Hanketta tehdessä on hyvä miettiä myös sitä, miten hankkeen tulokset jäisivät elämään hankkeen jälkeen. Olisiko hankkeen aikana oppimista asioista, hyötyä myös tuleville toimijoille? (Leader-tiedote 1.2015.)

Hankeprosessi etenee seuraavanlaisesti:

1. Kun on olemassa toteuttamiskelpoinen idea tai hanke, ota yhteyttä Leader ryhmään tai ELY-keskukseen.
2. Saat asiantuntija-apua ideasi kehittäessä.
3. Laadi budjetti ja hankesuunnitelma.
4. Kokoa tarvittavat liitteet. Sepran tarkistuslomakkeen liite 1, on maksuhakemuksen tarkastuslista.
5. Tee hakemus Hyrrään, joka on sähköinen asiointipalvelu.
6. Ilmoitus hankkeen vireille tulosta.
7. Viranomainen käsittelee hakemuksesi. Jos haet tukea Leader ryhmän kautta, hallitus käsittelee hakemuksesi. ja antaa siitä lausunnon. Tarvittaessa pyydetään lisätietoja.
8. Laillisuustarkistus ELY- keskuksen ja virallinen päätös. Liite 2 on virallinen päätös hanketuen maksamisesta. Päätöksessä ilmenee myös, mihin lakipykäliin perustuu, jos hakija saanut kielteisen päätöksen.
9. Noudata hakemuksen määräaikoja, kun teet hanketta ja haet maksatusta.
10. Maksatus voi käynnistyä.
(Leader Suomi [www sivut.](#))(maaseutu [www sivut.](#))(Leader tiedote 2/2015.)

Tässä kuvassa kerrotaan, miten hankeprosessi etenee alusta loppuun. (Kuva 2) Kuvan 2 lähde on, Leader-tiedote 2/2015, Leader Suomi nettisivut ja maa-seutu nettisivut.

Tuen hakijan on säilytettävä kirjanpitoaineisto vähintään kolme vuotta siitä, kun viimeinen maksu suoritetaan. ELY-keskus voi suorittaa tarkistuksia tuen myöntämisen maksamisiin ja käytäntöön liittyen. (ELY-keskus, Hanketukien tukikelpoisuus ja maksatus. 2016,9.)

Esimerkkejä tukikelvottomista kustannuksista. Lista ei sisällä kaikkia ei hyväksytyjä kuluja:

- ✓ Leasingkustannukset, jos kone tai laite siirtyy hankkeen jälkeen hakijan omistukseen.
- ✓ Hankinta-ajankohdan jälkeiset kustannukset.
- ✓ Korot, provisio ja varainsiirtoveroon sekä muihin investointeihin liittyvät maksut.
- ✓ Rakennusluvat, katselmukset.
- ✓ Osamaksukaupat, jos kone ei siirry hankkeen aikana sen toteuttajalle.
- ✓ Hankinnat perheenjäsenen, hakijan määräysvallassa, johtamassa yrityksessä ovat tukikelvottomia, jos tuotetta tai palvelua ei ole ensin kilpailutettu.
- ✓ Palkat, palkkiot, jotka eivät ole yleisen palkkakehyksen mukaisia.
- ✓ Alle 15-vuotiaiden työt.
- ✓ Kustannukset, jotka eivät kuulu hankkeen menoihin.
- ✓ Kustannukset, joista saadaan hyvitys myöhemmin.
- ✓ Bonuskirjaukset.
- ✓ Arvonlisäverot, joista saadaan myöhemmin palautusta. Selvitys arvonlisäveronmäärästä.

(ELY-keskus. Hanketukien tukikelpoisuus ja maksatus. 2016,9–10.)

8 TUTKIMUSTULOKSET

Opinnäytetyössä tulon siihen tulokseen, että hakemuksista löytyi ei hyväksyttäviiä kustannuksia. Tutkimuksessa hylätyt kustannukset löytyivät voimassa olevasta lainsäädännöstä. Tutkimuksessa ei löytynyt selkeitä kustannuslajeja, joissa olisi tehty tukikelpoisuusharkintaa hanketyypin mukaan.

Opinnäytetyössä tutkittiin myös, onko ELY-keskus kyennyt yhtenäisiin päätöksiin. Tutkimuksessa en löytänyt eroja hanketyypin mukaan, vaan päätökset perustuivat voimassa olevaan lainsäädäntöön. Tutkimuksessa voidaan todeta, että ELY-keskus on kyennyt yhtenäisiin linjauksiin päätöksissään. Päätökset perustuvat voimassa olevaan lainsäädäntöön hankkeiden osalta.

Hankehakemusten kokonaismäärä Leader Seprassa oli ajanjaksolla 2007–2013 noin 120 hankehakemusta, joista tutkimuksessa oli mukana 93 hakemusta. Tutkittujen hankkeiden kokonaismäärä on noin 85 % tutkittavan ajanjakson hankehakemusten kokonaismäärästä. Tutkimuksessa tutkittiin pääasiassa yhdistysten hakemuksia ja joitakin Sepran omia hankkeita. Tutkimus tehtiin vuoden 2007- 2013 tukikaudelta, koska tukikausi 2014–2020 ei ole vielä päättynyt. Tukikauden 2007–2013 viimeiset hankkeet ovat päättyneet 2015 alussa.

Tutkimuksessa oli mukana noin 93 hanketta, joista oli 87 yhdistysten hankkeita, loput Leader Sepran omia hankkeita. Hakemusten hylättyjen kustannusten kokonaismäärä oli 30663,54 euroa. Laskettuna summa on noin 1 prosenttia hankkeiden julkisen tuen kokonaismäärästä. Liitteessä 3 on eriteltyä julkisen tuen koko määrä ja ei hyväksytyjä kustannuksia.(LIITE 3)

Leader Sepra piti tärkeänä asiana tutkia myös ei hyväksytyjä kustannuksia, koska on tärkeää, että hankkeilta ei jää käyttämättä tukirahaa. Tulevalla kaudella se vaikuttaa myös Leader Sepran omaan toimintaan kaudella ja on aina poissa myönnetystä tuesta. Prosenttimääräisesti ei hyväksytyjen kustannussumma, joka oli yksi prosentti, oli melko pieni ajanjaksolla 2007–2013.

Tutkimuksessa haluttiin myös saada Sepran työtiimille lisätietoa yksittäisten hankkeiden kustannusarviointiin ja ei hyväksyttäviin kustannuksiin liittyen. Leader Sepran omista hankkeista ei löytynyt juurikaan ei hyväksyttäviä menoja. Tukittavista hankkeista 6 oli Leader Sepran omia hankkeita

8.1 Aineiston analyysi

Tutkimustulokseni muodostui aineistosta, jonka keräsin Excel-taulukkoon. Tu-
lostetut hakemukset ja kaikki päätökset olivat saatavilla Leader Sepran toimis-
tossa Haminassa. Hakemuksista tutkittiin haettua hanketukea ja tutkittiin ei hy-
väksytyjen tuen kokonaismäärää euroissa. Hakemuksista löytyi myös ELY-
keskuksen tieto, miksi joitakin kustannuksia ei ole hyväksytty. Analysoidessa
kustannuksia vertaillaan hanketukihakemusten tietoja valmiiseen lainsäädän-
töön ei hyväksyttävistä kustannuksista.

Opinnäytetyöstäni löytyy liite 3, josta löytyy tietoa hankeen yksittäisistä tie-
doista. Lopulliseen raporttiin olen ottanut näkyviin vain julkisen tuen määrään
ja ei hyväksytyt kustannukset, joilla on merkitystä tutkimustulokseen.

Yleisimpiä löytämiäni syitä kustannusten hylkäämiseen analysoidessa aineis-
toa olivat:

- ✓ Kustannus syntynyt hankkeen toteutumisaikajaksos ulkopuolella.
- ✓ Alle 15-vuotiaan työ.
- ✓ Lomapalkoissa virheitä tai lomapalkka jaksotuksissa.
- ✓ Leasingsopimukset
- ✓ Sähkötyö ei perinteistä talkootyötä
- ✓ Bonuskortti-kirjaukset
- ✓ Luottotappiot, viivästyskorot
- ✓ Kotisivut, verkkotunnus
- ✓ Ei hakijayhdistyksen omia kuluja
- ✓ Paikoituskulut vain matkustusohjesäännön mukaan

- ✓ Viranomaismaksut ei tukikelpoisia
- ✓ Työkalut
- ✓ Tonttivuokrat, sijaintikatselmukset ja rakennuskatselmukset

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksessa selvitettiin Leader Sepran ei hyväksyttäviä menoja.

Tutkimuksen johtopäätöksissä tulon siihen lopputulokseen, että suurin osa ei hyväksyttävistä menoista löytyy ELY-keskuksen ohjeistuksista ja voimassa olevasta lainsäädännöstä, EU-säädöksistä, kirjanpitolaista ja muusta voimassa olevasta lainsäädännöstä.

Kuitenkin Leader Sepran olisi hyvä kiinnittää asiaan huomiota myös jatkossa, koska tuki on aina poissa joltakin hankkeelta ja vaikuttaa muihinkin tukiin. Tutkittavan ajanjakson ei hyväksyttävien menojen määrä ei ole prosenttimääräisesti kovin suuri, kun sitä verrataan hankkeiden saamaan julkisen tuen kokonaismäärään.

Leader Sepra voisi jatkossa seurata hankkeiden ei hyväksyttävät menot ja syyt hylkäykseen esimerkiksi Excel-taulukkoon jokaisen hankkeen kohdalta.

Leader Sepra voisi tulevaisuudessa julkaista esitteen hankkeita hakeville tahoille. Esitteeseen olisi kerätty tarkasti kaikki ei hyväksyttävät kustannukset.

ELY-keskus oli julkaisut maaliskuussa 2016 oman esitteen, josta löytyy paljon jo tietoa, ei hyväksyttävistä menoista. Julkaisu löytyy ELY-keskuksen nettisivuilta nimellä Hanketukien tukikelpoisuus ja maksatus 2016.

10 TUTKIMUKSEN RELIABILITEETTI JA VALIDITEETTI

Reliabiliteetti ja validiteetti ovat luotettavuuden mittareita. Kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimustulosten arvioinnissa on eroja. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus jää osittain arvion varaan, koska sitä ei voida tarkasti laskea samoin kuin kvantitatiivisessa tutkimuksessa. (Kananen 2015,146.)

Opinnäytetyöni metodina käytettiin kvalitatiivista tutkimistapaa. Kaikissa luotettavuustarkasteluissa on riittävä dokumentaatio ehdoton edellytys luotettavalle tutkimustulokselle. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuskriteereitä ovat esimerkiksi vahvistettavuus, saturaatio, arvioitavuus/dokumentaatio, tulkinnan ristiriidattomuus ja luotettavuus. (Kananen 2015,150.)

Opinnäytetyössäni asiaan perehdyttiin aluksi teorian kautta, koska se oli tärkeää tutkimustuloksen luotettavuuden kannalta. Tärkeää on tietää lainsäädäntö, joka vaikuttaa tutkimustulokseen. Tutkimusaineisto oli riittävä, koska mukana oli noin 85 prosenttia tutkittavan ajanjakson yhdistysten hankkeista. Luvut on tutkittu jo tehdyistä päätöksistä. Mielestäni tutkimustulos on validi.

Tutkimustulos on toistettavissa ja pysyy samana, jos asiaa tutkitaan uudestaan. Kuitenkin jos asiaa tutkitaan toisena ajankohtana, niin luvut ja päätökset voivat muuttua.

11 OMA OPPIMINEN

Opinnäytetyössä opin paljon hankkeisiin liittyvää tietoa. Tutustuin hankkeiden hakuprosessin, siihen millaisiin hankkeisiin voi tukea saada, ja sain myös paljon tietoa kustannusten käsittelystä hankkeiden osalta. Miten hanke etenee ideasta maksatukseen. Sain myös tietoa lainsäädännöstä ja sen vaikutuksesta kustannusten käsittelyyn. Tutustuin myös Euroopan unionin maaseudun rahoitukseen ja lainsäädäntöön. Leader toiminta tuli myös tutuksi ja sain tietoa myös yleisesti Leader toiminnasta Suomessa ja Euroopassa. Maaseudun kehittäminen on tärkeä asia, koska pitää löytää uusia keinoja siihen, että elämä ei keskittyisi vain kaupunkeihin.

Opinnäytetyöprosessin aikana sain myös tietoa erilaisista tutkimustavoista ja siitä miten opinnäytetyö rakentuu kokonaisuudeksi. Tutustuin myös Leader Sepran toimistoon ja sen työntekijöihin Haminassa, jossa vierailin tekemässä tutkimusosaa hankkeista. Leader aihe oli mielenkiintoinen ja toi minulle paljon uutta tietoa.

LÄHTEET

Elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus. 2016. Saatavissa: <https://www.ely-keskus.fi/web/ely/euroopan-maaseuturahasto#.VtKjQua3nW> [viitattu 10.2.2016, 15.2.2016 ja 1.3.2016].

Elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus. 2016. Saatavissa: <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/rakennerahastot-2014-2020#.VyOL03q3nWE> [viitattu 19.1.2016].

Elinkeino-liikenne ja ympäristökeskus. 2016 Hanketukien maksatuksen ohje. Saatavissa: <http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/56461/Hanketukien+maksaminen+ohje+tuensaajille+1.3.2016/4ddb7a6a-5bc8-4ad0-98ec-86d4a2b44fb0> [viitattu 15.4.2016].

Euroopan komissio. Maaseudun ja maatalouden kehittämisen. 2015. Saatavissa: http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_fi.htm [viitattu 18.2.2016 ja 1.3.2016].

Euroopan unioni. 2016. Saatavissa: http://europa.eu/index_fi.htm [viitattu 3.3.2016].

Euroopan unioni. 2016. EU-law. Saatavissa: http://europa.eu/eu-law/index_fi.htm [viitattu 28.4.2016]

Euroopan unioni. 2016 Saatavissa: http://europa.eu/pol/pdf/flipbook/fi/agriculture_fi.pdf [viitattu 1.3.2016]

European LEADER Association for Rural Development. 2016 Leader approach. Saatavissa: http://www.elard.eu/en_GB/leader-approach

[viitattu 15.02.16 ja 16.2.2016].

Jumppanen, A., Pylkkänen, P. & Tuisku, S. 2015. Kansainvälisyys ja paikalliskehittäminen. Selvitys kansainvälisistä Leader hankkeista 2007–2013. Helsingin yliopisto. Ruralia-instituutti. Saatavissa: <http://www.helsinki.fi/ruralia/julkaisut/pdf/Raportteja156.pdf> [viitattu 22.2.2016].

Kananen, J. 2008. KVALI Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Tampereen yliopistopaino Oy.

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylä: Suomen yliopistopaino Oy.

Kivinen, K., Puhakka, J., & Kaunonen, A. Suomen maaseutu 2015. Maaseudun kehittämistyön toimintaympäristön tulevaisuus. Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä. Vammalan kirjapaino Oy.

Leader Sepra. LEADER-tiedote 1/2015.

Leader Sepra. LEADER-tiedote 2/2015.

Leader Sepra. Sepra 2020 toimintaa kotiseudun hyväksi.

Leader Suomi.2015.Mitä on leader toiminta. Saatavissa: <http://leader-suomi.fi/fi/mita-on-leader-toiminta> [viitattu 14.2.2016].

Leader Suomi. 2015. Näin leader toimii Euroopassa. Saatavuus: <http://leader-suomi.fi/fi/nain-leader-toimii-euroopassa> [viitattu 20.2.2016 ja 29.2.2016].

Maa- ja metsätalousministeriö. Saatavissa: <http://mmm.fi/maaseutu/maaseudun-kehittamisyksikko> [viitattu 13.2.2016.].

Maa- ja metsätalousministeriö. 2016. Kansainväliset asiat. Saatavissa. <http://mmm.fi/eu-ja-kansainvaliset-asiat/cap> viitattu 3.3.2016 [viitattu 14.2.2016].

Maa- ja metsätalousministeriö. Maaseutu leader. Saatavissa:

<http://mmm.fi/maaseutu/leader> [viitattu 12.4.2016]

Maa- ja metsätalous ministeriö. Suomen Leader+- ohjelma. 9/2001 Maa- ja metsätalous ministeriön julkaisuja. Helsinki: Painopörssi Oy.

Maa- ja metsätalous ministeriö. Suomen Leader+. ohjelman väliarviointi 2003. Maa- ja metsätalous ministeriön julkaisuja. Helsinki: Vammalan kirjapaino Oy.

Maa- ja metsätalous ministeriö. 2016. Saatavissa: http://mmm.fi/documents/1410837/1720628/MMM_M-S_ennakkoarviointi_22014_web.pdf/4b2352ae-a68a-408b-8489-a8935a432117 [viitattu 29.2.2016].

Maaseutuverkosto palvelut. 2016 a Saatavissa: <https://www.maa-seutu.fi/fi/maaseutuohjelma/viestinta/Uutiset/Ehdota- uutista/Sivut/Leader-raha%20tulee%20I%C3%A4helt%C3%A4.aspx> [viitattu 17.2.2016].

Maaseutuverkostopalvelut. 2016 b. Saatavissa: <https://www.maaseutu.fi/fi/hakijalle/aloittaminen/Sivut/hakuprosessi.aspx> [viitattu 18.2.2016].

Maaseutuverkostopalvelut. 2016 c. Saatavissa: <https://www.maaseutu.fi/fi/maaseutuohjelma/Sivut/Hallinto.aspx> viitattu 28.2.2016

Sarajärvi, A & Tuomi, J. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5., uudistettu laitos. Jyväskylä: Gummerus Oy.

Rieska Leader. 2015. Leader rahoitus. Saatavuus: <http://www.rieska-leader.fi/fi/leader-rahoitus/hanketyypit> [viitattu 15.4.2016]

Sepra. Aasukaslähtöinen kehittämisohjelma vuosilla 2007–2013.

Sepra 2015. Kauden 2007–2013 hankkeet. Saatavissa: www.sepra.fi/fi/hankkeet/kauden-2007-13-hankkeet [viitattu 30.4.2016].

Sepra 2015. Yleisesittely. Saatavissa: <http://www.sepra.fi/fi/leader-sepra/yleisesittely> [viitattu 28.4.2016].

Sepra. 2015. Saatavissa: <http://www.sepra.fi/fi/tuen-hakeminen/yrityksille> [viitattu 4.2.2016 ja 15.2.2016].

Tolvanen, M. Toiminnanjohtaja. Leader Sepra.

Työ- ja elinkeino ministeriö. Tekstin nimi 2016. Saatavissa: <http://www.rakennerahastot.fi/etusivu#.VtlcpOa3nWE> [viitattu 4.3.2016]

Viljanen, K. 1997. EU:n LEADER II - yhteisöaloitteen toimeenpano Suomessa. Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän julkaisu.

Wikipedia. 2016. Tekstin nimi Saatavissa: https://fi.wikipedia.org/wiki/Suomen_maa- ja_mets%C3%A4talousministeri%C3%B6 [viitattu 1.3.2016]

LIITTEET

Liite 1 Leader-hankkeen maksuhakemuksen tarkistuslista

Liite 2 Päätös hanketuen maksamisesta (Salassa pidettävä)

Liite 3 Leader Sepran hankkeiden kustannuksia vuosina 2007–2013 (Salassa pidettävä)

KUVAT

Kuva 1 Kertoo miten EU-maataloustuet etenevät EU komissiosta tuensaajalle.

Kuva 2 Hankeprosessi

Sepra

Hankkeen nimi _____

Hankenro _____

Hakija _____ Hakemus saapunut ____ / ____ 2015

Maksuaika ____ / ____ .20 - ____ / ____ .20 Ennako Maksuerä Loppumaksu Lomaraha, -palkka tai -korvaus

1.6.2010 asti vireille tulleissa maksatushaku monivuotisissa vuosittain. Loppumaksu Sepraan viimeistään 4 kk hankeajan päättymisestä. Maksatushakemuksessa oltava hankenumero ja diaarinumero hankepäätöksestä.

MAKSAMISHAKEMUS	Kyllä	Ei	Ei koske
1. Hankkeen tilanteen selvitys on tehty, kohta 3. ☐			
2. Syntyneet kustannukset on merkitty, kohta 4. ☐ 5. ☐ 6. ☐ 7. ☐ Hyväksyttäviä kustannuksia ovat vain hankeaikana syntyneet kustannukset. Loppumaksussa oltava väh. 20 % myönnetyn tuen määrästä - jos haettu ennakkona loppumaksu väh. 30% tuen määrästä. Maksutusta voi hakea enintään neljästi vuodessa.			
3. Haettavan tuen määrä on merkitty, kohta 4. ☐ 5. ☐ 6. ☐ 7. ☐ ja sen %-jako tarkastettu hankepäätöksestä – huom! voi poiketa 45-35-20% jaosta!			
4. Hakemus on allekirjoitettu ja hakijan nimenkirjoitusoikeus tarkastettu ja voimassa. Nimenkirjoitusoikeuden muuttuessa liite hakemukseen (kohta 15).			
5. Rahoituspäätöksen erityisehdot huomioitu			
Huomioitu edellisessä maksamispäätöksessä maksamatta jätetyt kustannukset ym.			
MAKSAMISHAKEMUKSEN LIITTEET			
1 ☐ Hankkeen edistymistiedot ☐ seurantaryhmän muistio/t ☐ esityslistat kokouksista ☐ tilaisuuksien osallistujaluettelot ☐ muu;			
Loppumaksatus myös ☐ indikaattorilomake ☐ loppuraportti ☐ Sepran seurantalomake			
2 a) ☐ kirjjanpidossa – pääkirjat - riittävät vientiselitteet ☐ kirjanpito kustannuslajien mukaisesti eritelty ☐ tukikelvottomat kustannukset on yliviivattu ettei erehdytä sisällyttämään maksuhakemukseen ☐ raportin laatija allekirjoituksellaan vahvistanut sen oikeellisuuden 2 b) ☐ vuosittain ja hankkeen päättyessä tilintarkastajan lausunto edellisestä tehdystä tarkastuksesta – huom! tilintarkastuskulut eivät käy hankkeen kuluiksi			
3 ☐ talkootyö selvitetty oikeilla lomakkeilla ☐ lomakkeet allekirjoitettu (tekijä + vahvistaja!) ☐ listoista tehty koonti, jos niitä on useampia ☐ listat tarkastettu Seprassa muista! - yli 15-vuotta täyttänyt ja à 10€/h, konetyö 30€/h – tarkasta suunnitelmanmukaisuus - yksityisestä rahoituksesta max 75% talkoota – päätöksen mukaisessa suhteessa! - alkuperäiset hakijalle, ELY:n ja Sepralle kopiot - talkoo/rahasuhde oltava suht. tasoissa - talkoota kerryttävä vähintään suunnitellusti			
4 ☐ Hankkeen työntekijöiltä tuntikirjanpito ☐ tuntikirjanpidossa hankevetäjän hyväksyminen - jos työsuhde yli 1v. mittainen – eikä työntekijä ole jo ollut vakituudessa työsuhteessa hankkeen toteuttajaan – tulee työpaikan olla ollut julkisesti haussa- ensimmäiseen maksamishakemukseen liitteeksi hakuilmoitus sekä jäljennös työ sopimuksesta *) ☐ jäljennökset palkanmaksutositteista - ajanjakso sekä palkan suuruus ja perusteet ☐ selvitys palkkauksen sivukulujen ja lomarahojen määräytymisestä ja maksamisesta			
5 Hintatason selvitys varmistettu hakijalta 1.6.2010 asti ☐ kilpailutus; yli 3000 €:n hankinta 3 kpl tarjouksia, perustelu jos ei valittu edullisinta *) ☐ enintään 3000 €:n hankinta tavanomainen hinta puhelimitse *) 2.6.2010 ☐ kilpailutus; yli 10 000 €:n hankinta, 3 kpl tarjouksia, perustelu jos ei valittu edullisinta ☐ yli 2000 €:n hankinta, paikkakunnan tavanomainen hintataso esim. puhelimitse			
6. ☐ kopiot alkuperäisistä hankkeen tositteista; toteutuneista kustannuksista, jotka maksettu hankkeen tililtä ☐ kuittien liitteeksi lähetykselliset ym. ☐ tuloista ja rahoituksesta kassakuitti, käteismaksu rahan lähtien kirjanpito kirjauksella tai tiliotteet ☐ tositteet numeroitu, hankevetäjä on ne kuitannut ja niissä on hankkeen nimi tai numero muista! - puhelinkuluista oltava erittely, jos puhelinta käytetään muuhunkin kuin hankkeeseen - vuokratkustannukset eriteltävä; hankkeen osuus ei pelkästään prosenttiosuutta, vaan ensimmäiseen maksamishakemukseen mukaan selvitys kustannusten jakoperusteista *) - matkakustannukset valtion matkustussäännön mukaan kera matkalaskujen - opintomatkoihin lisäksi matkan ohjelma ja matkaraportti – sisällyttävä hankesuunnitelmaan - jäljennös lehti-ilmoituksista, esitteistä ym. joissa tulee olla EU-lippu/maaseuturahasto-teksti +Leader-logo, "traktorinjälki" on suositeltava mutta ei pakollinen - tuloste tuetuista www-sivuista, vähintään kotisivun osalta - viimeistään loppuhakemukseen yksi kappale julkaisusta tai muusta tuotteesta, jota tuettu			

- ruokailukuluina vain hankkeeseen kuuluvat kahvikulut(ei ruokaa), kv-hankkeissa hyväksytään ruokakulutkin, koskaan ei alkoholia! - vakuutukset - vain pakollinen palovakuutus ja talkoovakuutus tukikelpoisia - bonuskortin käyttö kielletty - käteismaksujen menotositteiden rahan lähde tulee osoittaa kirjanpito kirjauksilla, tiliotteilla tai muulla vastaavalla tavalla EI HYVÄKSYTTÄVIÄ KULUJA OVAT mm: - korot, provisiot, varainsiirtovero - leasing-kulut, joissa kohde siirtyy sopimusehtojen mukaan hakijan omistukseen - osamaksulla hankitun koneen maksuerät, jos laite ei siirry omistukseen hankeaikana			
---	--	--	--

A. KONEET JA LAITTEET / KALUSTO			
1. Myyjän ilmoitus käytetyn koneen/laitteen alkuperästä ja siitä, ettei konetta/laiteta varten ole seitsemän edeltäneen vuoden aikana myönnetty kansallista tai yhteisön tukea. - maksatukset max. 2 kertaa 1.6.10 asti vireille tulleet, max. 4 kertaa 2.6.2010 alkaen!			
2. Selvitys siitä, että käytetyn koneen/laitteen tekniset ominaisuudet vastaavat investoinnin käyttötarkoitusta –asiantuntijan arvio käyvästä arvosta, jäljellä olevasta käyttöiästä ja teknisistä ominaisuuksista.			
B. RAKENTAMINEN			
1. Valmiusastetodistus viimeisen maksamishakemuksen liitteenä, jos sellaista on rakennuslupapäätöksessä edellytetty tehtäväksi			
2. ☐ rakennuksen suunnittelukustannusten menotositteet ensimmäiseen hakemukseen – suunnittelukustannukset on voinut syntyä ennen hankkeen vireille tuloa! ☐ viimeisen maksuerän kustannusten osuus oltava 20 %, jos maksua haetaan osissa - sen on oltava 30% jos hankkeessa on haettu ennakkomaksua rakentamiskustannukset max. 4 erää 1.6.2010 asti vireille tulleet, max. 6 erää 2.6.2010 alkaen! ☐ jos rakennuskohde sijaitsee vuokramaalla, ensimmäiseen maksamishakemukseen kopio vuokrasopimuksesta, joka käräjäoikeudessa vahvistettu *) huom! viranomaismaksut esim. rakennuslupa eivät ole hyväksyttäviä kustannuksia			
KOULUTUS			
1. ☐ Koulutusohjelma 2. ☐ Osallistujaluettelo			

*) mukaan maksamishakemukseen jos ei ole toimitettu jo aiemmin esim. varsinaisen tukihakemuksen yhteydessä

Tarkistuksen suorittaja ja yhteystiedot _____ GSM _____

Leader-Sepra maksaa kuntarahnan hankkeelle ennen ELY:n päätöksen tekoa

kyllä ei, miksi? _____

Leader-Sepra puoltaa ei puolla maksamishakemusta

Haminassa, ____ . ____ . 2015

Marjo Tolvanen, toiminnanjohtaja, Leader-Sepra

PVM	PYYDETYT TÄYDENNYKSET JA MUUT TOIMENPITEET	TEKIJÄ

Maksamishakemus postitettu Kaakkois-Suomen ELY -keskukseen _____ / _____ 2015